

Jag ser och väljer mina ord

Språkets roll i att synliggöra och bemöta sexuellt utnyttjande av barn mot ersättning.

SPRÅKETS MAKT ATT SKYDDA BARN

Ord påverkar hur vi förstår barns utsatthet. Språket formar både vårt sätt att se på barnet och hur vi förstår deras erfarenheter och upplevelser. I arbetet mot sexuellt utnyttjande av barn mot ersättning spelar språket en avgörande roll.

När vuxna beskriver barnets handlingar som riskfyllda eller självskadande flyttas fokus från det verkliga problemet och ansvaret för utsattheten läggs på barnet. Det osynliggör ansvaret hos den förövare som har valt att utnyttja ett barn sexuellt. Istället för att se utnyttjandet som sexualiserat våld och förövarens makt över barnet som utsatts, läggs ansvaret på barnet. Ord kan förstärka barnets upplevelse av skuld och skam och riskerar att tysta dem.

Sexuellt utnyttjande mot ersättning handlar om förövarens val. Det handlar om någon annans övergrepp, manipulation och kontroll över ett brottsoffer. Även om barnet har svarat på ett meddelande, tagit emot en gåva eller sökt bekräftelse, är det inte barnet som bär ansvaret.

När vi lägger ansvaret för övergreppet på förövaren och inte fokuserar på brottsoffrets sårbarheter som ensamhet eller psykisk ohälsa tydliggör vi att skulden och skammen är förövarens. Genom ett respektfullt bemötande med ordval och formuleringar som inte skam- eller skuldbelägger brottsoffret, kan vi skapa den tillit som krävs för att barnet ska våga berätta och känna sig förstådd.

För att skydda barn måste vi prata om detta som det allvarliga övergrepp det är. Vi behöver använda ord som synliggör maktobalansen, bekräftar barnets upplevelse och tydliggör att ansvaret alltid ligger hos den som utnyttjar. Det handlar om att vara varsam, tydlig och respektfull och samtidigt våga sätta ord på det som är svårt.

Många barn berättar inte för att de tror att det är deras fel. De är rädda för att bli misstrodda eller straffade. Ofta är de också osäkra på om vuxna orkar lyssna. Därför är det vårt ansvar att skapa ett språk och en ton som visar att ämnet är pratbart och att barn kan lita på att vi tar dem på allvar.

DET BÖRJAR MED DE ORD VI VÄLJER.

→ För att bättre skydda barn måste vi förstå kopplingen mellan sexuellt utnyttjande mot ersättning och hur vi pratar om det.

→ När vi använder ord som synliggör våldet, bekräftar barnets upplevelse och placerar ansvaret där det hör hemma, skapar vi förutsättningar för förändring.

→ Genom att välja ett språk som är varsamt, tydligt och respektfullt visar vi barn att det är möjligt att prata – och att vi orkar lyssna.

Det här materialet lyfter språkets roll i arbetet mot sexuellt utnyttjande av barn mot ersättning. Det riktar sig till yrkesverksamma som möter barn och unga, och syftar till att väcka eftertanke kring hur ord kan påverka både förståelsen av utsatthet och barns vilja att berätta. Genom att använda ett språk som förmedlar ansvar, skydd och respekt för barnets perspektiv kan vi bidra till förändring.

CHILD X

**ALLMÄNNA
ARVSFONDEN**

Utvecklat av stiftelsen ChildX genom projektet "Identifiera flera", med stöd från Allmänna arvsfonden 2023–2026.

WWW.CHILDX.SE
info@childx.se

Tryckår: 2026. Ansvarig utgivare: ChildX. Illustrationer: Agnes Lind.